

ארבעת המינים (5)

איברים איברים. ביום כיפור הפסקנו לחלוטין עם דיבורים אסורים, הסתכלויות אסורים. מאז יום כיפור אין לשון הרע ואין ביטול תורה. כעת מגיע סוכות, על מה משוחחים? על מה מסתכלים? על הקב"ה בלבד! אין עניינו של סוכות העבודה על התרחקות מאיסורים שהרי זו היתה העבודה של יום כיפור. העבודה של סוכות היא להוציא את הדברים האחרים מהבית. העבודה של סוכות זה לחזור לצורה האורגנילית, הנכונה, והיפה של היהודי. *רב פינקוס זצ"ל בספרו סוכות*

אתרוג דר באילנו משנה לשנה

כתוב בגמרא (סוכה לה.): "פרי עץ הדר" רבי אבהו אמר: אל תקרי "הדר" אלא דבר שדר באילן משנה לשנה. בספר "ילקוט הגרשוני" (על שיר השירים) ביאר הרמז שיש באתרוג שדר באילן משנה לשנה. כל הפירות דבוקים באילן רק בזמן שיש להם עלים השומרים ומגינים עליהם מזרם וממטר, והשמש שולחת להם קרני זהרה, וזה דמיון לאומות העולם הדבוקים בה' רק כששומרים ויש להם שפה טובה, אך כשוראים הסתר פנים עוזבים את ה'. אך האתרוג דר באילנו משנה לשנה בכל העיתים בכל הזמנים, גם כאשר יפלו העלים השומרים אותו, וגם כאשר תחדל השמש ליתן קרני זהרה, דבק הוא באילן ולא יפול ממנו, כן ישראל, "דבקים בה' כולכם היום", בכל יום מימות השנה, אף כי אין עליהם שמירה ורואים הסתר פנים, ואף שאין מושפעים בשפע טובה והצלחה, דבקים בה' ועושים רצונו בלבב שלם. *ספר "אוצרות התורה"*

ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר וכו' (ויקרא כג. מ) אנו מברכים: "על נטילת לולב", ולמה לא מברכים "על לקיחת לולב", כלשון הכתוב: "ולקחתם לכם"? נראה לי (תורה תמימה) לבאר על פי מה שדרשו במדרש תנחומא: "ולקחתם לכם ביום הראשון": משל לשני בני אדם שנכנסו לדין לפני המלך, ולא היה אדם יודע מה ביניהם אלא המלך בלבד, דן המלך אותם ולא היו יודעין הבריות מי ניצח לחבירו, אמר המלך: כל מי שהוא יוצא ובידו אגין (זרידין דוקרנים) הווי יודעין שהוא נוצח, כך ישראל ואומות העולם נכנסין לדין ביום כיפור, ואין הבריות יודעין מי נוצח, אמר הקב"ה טלו לולביכם, שידעו הכל שאתם זכיתם בדין. לפיכך אמר דוד: "אז ירננו כל עצי יער לפני ה'" אמתי? "כי בא לשפוט את הארץ", ביום כיפור. מה ישראל עושים? ממתנינים עוד חמשה ימים כדי שידעו הכל שישראל זכו, לפיכך כתוב "ולקחתם לכם ביום הראשון פרי עץ הדר...", והביאור

למה דוקא בארבעת המינים דין 'ואנוהו' הוא לעיכובא? במשנה (סוכה כט): למדנו: "לולב הגזול והיבש פסול", ופירש רש"י: יבש דבעינן מצוה מהודרת דכתיב "ואנוהו", אולם התוספות כתבו: לולב פסול, ומפרש בגמרא משום דאיתקש לולב לאתרוג, דכתיב ביה "הדר" ולא כמו שפירש רש"י משום דכתיב: "זה קלי ואנוהו", דאין "ואנוהו" אלא לכתחילה, ולא מיפסל בהכי כדמוכח (סוכה יא): דאמרי רבנן, לולב מצוה לאוגדו משום שנאמר "זה קלי ואנוהו", לא אגדו כשר. ואמנם דברי רש"י דורשים ישוב, שהרי בכל מקום "ואנוהו", אינו אלא למצוה ולא לעיכובא? י"ל: ודאי גם רש"י סובר שפסול יבש בלולב הוא משום ההיקש לאתרוג שבו נאמר "הדר", אלא שרש"י מפרש שבמה שהצריכה התורה באתרוג "הדר" היא גילתה שכאן ה"ואנוהו" הוא לעיכובא, שלא כמו בכל התורה, וכן בלולב שהוקש לאתרוג, ההיקש מלמדנו שאף ה"ואנוהו", הוא לעיכובא. ומדוע דוקא ה"ואנוהו" הוא לעיכובא? י"ל: משום שארבעת המינים הם כנגד האדם ומעשיו וכדברי המדרש (ויקרא רבה, פרשת ל): "רבי מני פתח (תהלים לה): "כל עצמותי תאמרנה ה' מי כמוך", לא נאמר בפסוק זה אלא בשביל לולב: השדרה של לולב דומה לשדרה של אדם, וההדס דומה לעין, וערבה דומה לפה, והאתרוג דומה ללב, אמר דוד: אין בכל האיברים גדול מאלו, שהן שקולין כנגד כל הגוף, הוי כל עצמותי תאמרנה". וכיון שכך, נראה שאחרי שעושים תשובה ביום הכיפורים ומטהר הקב"ה את ישראל מהעוונות, צריך האדם בסוכות להגיע למדרגת "הדר", שיהיה הוא ומעשיו מהודרים (ולא קשה קושיית התוספות על רש"י מאגד, כי אין זה בד' מינים ממש). והפסוק (משלי לא. כה) אומר: "עוז והדר לבושה ותשחק ליום אחרון", דהיינו: שיש מדריגה של "הדר", ורק כשמגיעים למדריגה זו, אז אפשר לשחוק ליום אחרון. *ספר "כמוצא שלל רב, סוכות"*

ד' המינים זה הקב"ה

כתוב במדרש (ויק"ר ל. ט): "פרי עץ הדר, זה הקב"ה... כפות תמרים, זה הקב"ה... וענף עץ עבות, זה הקב"ה... וערבי נחל, זה הקב"ה...". ועוד אמרו (תנחומא אמור יט): "הלולב דומה לשדרה של אדם, והדס דומה לעיניים, והערבה דומה לזפתים, והאתרוג דומה ללב". ביאור הדברים: ביום הכיפורים התפטרנו מהסתכלויות אסורות [עיניים, הדם]. זהו הוידוי "על חטא...בשיקור עין". כמו כן ביום כיפור התפטרנו מדיבורים אסורים [שפתיים, ערבה]. זהו הוידוי "על חטא... בדיבור פה". ביום כיפור עשו הלך שעירה, השעיר לעזאזל התפרק

בתורה. מעתה, אם יביא פרש או רימון, יטעו בני אדם לומר שאלו הם "פרי עץ הדר", שבתורה, וכדברי הגמרא: "דאתי למיסרך", אבל בשאר מצוות המפורשות בתורה, שאין מקום לטעות בהם, אפשר בשעת הצורך לעשות סימנים! "כמוצא שלל רב, סוכות"

הלכה: לולב, לקיחה על ידי דבר אחר אם שמה לקיחה
הבאים לבית הכנסת עם הלולב והאתרוג, כשהלולב נתון בנרתיק של ניילון והאתרוג בקופסא של כסף מהודרת, צריכים לכוין קודם לקיחתם, שהם מתכוונים בפירוש שלא לצאת בהם ידי חובת המצוה, אלא עד לאחר חזרת השליח ציבור של שחרית קודם הלל. משום שלדעת השו"ע (סימן תרנא ס"ז), אם עשה בית יד ונתן הלולב ונטלו שפיר דמי דלקיחה ע"י דבר אחר שמה לקיחה (חזון עובדיה סוכות ס"מ דף תיט)

חזון עובדיה "סוכות" מאת הגאון ר' עובדיה יוסף זצ"ל

פתגם: מהירות האור גבוהה ממהירות הקול, זו הסיבה שיש אנשים שנראים חכמים עד שהם פותחים את הפה.
ספר "שמחלה"

פתגם: הדמיון, עוף נטול כנפיים, בעזרת הרוח ימריא לשמים.
ספר "שמחלה"

חקירה: סוכה תחת האילן פסולה
כל הסוכה פסולה, או שרק הסכך פסול (ברכת אברהם ט: סוכה תחת סוכה האילן ג: כל הסוכה)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: אש יצאה מחשבון: באישון לילה פרצה דליקה בבית עסק ידוע וכל הסחורות עלו עשן. למחר נפוצה שמועה מפה לאוזן, כי היתה זו הצתה במזיד, מאחר שבעל העסק צפה להפסדים גדולים בעתיד הקרוב וביקש להציל עצמו בעזרת דמי הביטוח. הגיב על כך יהודי חכם: זהו שנאמר בתורה: כי אש יצאה מחשבון.
ספר "חד וחלק" חלק ג' (דף פד)

שבת שלום, חג שמח

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הרסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זוהרה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'ויס חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'וזת בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליוה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמנונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'ייזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונוה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, ראובן בן חנינה, אליהו בן מרים.

הוא משום שחג הסוכות הוא אחר יום הדין, ומלחמה בין ישראל לבין הקטיגור, ואין אנו יודעין מי ניצח, הרי הלולב הוא לאות שנצחו ישראל, ויצאו זכאים בדין, וכתוב על זה בספר "לחם שמלה" (הספרדי), וז"ל: לפי שמנהג המנצחים לרומם ולהוליך בידיהם עצי תמרים לאות נצחון. לפי זה יתבאר לשון הברכה "על נטילת לולב", על התרוממות והגבהות, כמו (ישעהו סג.ג): "וינטלם וינשאם". מה שאין כן לשון לקיחה שמורה רק על אחיזה בלבד בלי עקירה ממקומו.

ספר "ברכת חיים, מועדים"

על ידי אתרוג זוכים לחיים

כתב המהר"ל: מי שקונה אתרוג ולולב יפים, זוכה לחיי העולם הזה ולחיי העולם הבא. טעם הדבר אומר רבי משה סאקס בספרו "מתנת משה", כי הנה על הפסוק: "ויאמר אלוקים תדשא הארץ דשא עשב מזריע זרע עץ פרי עושה פרי למינו אשר זרעו בו על הארץ" (בראשית א. יא) כתב רש"י: "עץ פרי", שיהא טעם העץ כטעם הפרי, והיא לא עשתה כן, אלא (פסוק יב): "ותוצא הארץ... עץ עושה פרי", ולא העץ פרי, לפיכך כשנתקלל אדם על עוונתו נפקדה גם היא על עוונה ונתקללה. ב"שפתי חכמים", הביא בשם ה"דברי דוד" (הט"ז), שהקשה וזה לשונו: יש לתת טעם, היאך תלוי החטא שלה (של הארץ) בחטא האדם. הוא תירץ: שחטא הארץ גרם לחטא האדם, שכן העץ ממנו אכל אדם הראשון אתרוג היה, ועצו ופריו שוים והוא דבר חידוש, והיה חשק לאדם לאכול מעץ כזה ובא לידי חטא. ואילו לא חטאה הארץ היו כל העצים טעמים ופריים שוה, ולא היה חשק לאדם לאכול דוקא מעץ האתרוג ולא היה בא לידי חטא, על כן נפקד עוונה כשנפקד עוון האדם, עד כאן דבריו. על כל פנים רואים אנו שחטא אדם הראשון, שעל ידו נקנסה מיתה על כל העולם, נעשה באתרוג. לכן אנו נוטלין את האתרוג למצוה, כדי לתקן את חטא אדם הראשון, ועל ידי זה זוכים לחיים, בעולם הזה ובעולם הבא.

ספר "ומתוק האור, סוכות"

דוקא באתרוג אין לשון 'סימן'

"ארבעת המינין שבלולב, כשם שאין פותחין מהן, כך אין מוסיפין עליהן. לא מצא אתרוג, לא יביא לא פרש ולא רמון ולא דבר אחר" (סוכה לא.). מובא בסמ"ג, שפעם אחת לא הניחה האומות לקיים מצוות, וציוה לעשות סימנים לכל מצוה. ולכאורה: הלא כאן ראינו מדברי הגמרא שאין לעשות סימן, ואם לא מצא אתרוג, אין להביא דבר אחר כסימן לאתרוג? האדמו"ר בעל "אמרי אמת" מגור אמר על כך תירוץ נפלא? דוקא באתרוג אמרו שאם לא מצא אין להביא פרי אחר, שכן התורה לא פירשה איזה "פרי עץ הדר" יש לקחת, אלא שחז"ל אמרו שאתרוג זהו "פרי עץ הדר" האמור

יוסף גרמון כולל עקס לע בען
לכל עניני הדף נא לפנות במייל ל:
germon73@hotmail.fr
ניתן למצוא את העלון
www.kollel-aixlesbains.fr